

Samen werken aan rijke Rotterdamse stadsnatuur

Uitvoeringsagenda Biodiversiteit

Voorwoord

Dat we ons goed voelen, dat we gezond zijn, dat onze economie goed functioneert en we als stad en samenleving weerbaar zijn, staat in directe relatie met de stand van de biodiversiteit. Met biodiversiteit bedoelen we de grote soortenrijkdom aan leven van flora en fauna. In de afgelopen decennia is er zowel wereldwijd als landelijk een afname in dier- en plantensoorten en een afname in diversiteit.

Dat is zo zorgwekkend dat vele wetenschappers, maar ook financiële instellingen recentelijk de noodklok hebben geluid. In Rotterdam is de stand van de biodiversiteit eveneens onvoldoende, ondanks de aandacht die er voor het onderwerp is. Vele Rotterdammers, andere partijen in de stad en de gemeente voeren projecten, acties en programma's uit die Rotterdam groener en blauwer maken en die de diversiteit van planten en dieren vergroten. Een mooi voorbeeld is het versterken van de leefomgeving en verbindingen voor bijen in Rotterdam met Groene Cirkel Bijenlandschap.

Maar er is meer nodig! In overleg met verschillende partijen in de stad, zoals de Adviescommissie Dierenwel-

zijn en Stadsnatuur, Rijkswaterstaat, Bureau Stadsnatuur, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat, Havenbedrijf Rotterdam en vertegenwoordigers van bewonersgroepen en anderen is deze agenda tot stand gekomen. De inzet van de gemeente en alle kennis en energie van de stakeholders in de stad is van groot belang om biodiversiteit naar een volgend niveau te tillen. Met deze Uitvoeringsagenda Biodiversiteit maken we voor het eerst op dit onderwerp een integrale aanpak. Dit sluit aan bij de ambities van Rotterdam om de groei van de stad als een kans te zien om te groeien in kwaliteit en daarmee de stad groener, toekomstbestendiger en weerbaarder te maken.

We geven gehoor aan de urgentie en aan onze verantwoordelijkheid als gemeente. We kiezen voor een integrale aanpak van groen, water, bebouwing, bodem en verlichting. Een samenhangende aanpak die verschillende schaalniveaus en beleidsthema's in de stad verbindt en de stand van de biodiversiteit in beeld brengt. Voortbouwend op de energie van de initiatieven in onze stad. Deze brede integrale aanpak is een ommezwaai in ons denken en doen en dat kost tijd. Toch zien we kansen voor versnelling.

Daarvoor haken we aan bij de lopende programma's en projecten, zoals de grote stadsprojecten, bij de beheeropgaven en leren daar tegelijkertijd van.

We anticiperen op ontwikkelingen op het gebied van klimaat en onze bevolkingssamenstelling. Mensen in allerlei levensfasen en met verschillende inkomens en woonwensen, moeten fijn kunnen wonen in Rotterdam. Vandaag, morgen en overmorgen. In de wijk kunnen Rotterdammers elkaar ontmoeten, sporten en recreëren. We zetten in op meer biodivers groen in plaats van steen. Dat maakt de stadsnatuur van Rotterdam mooier, rijker en duurzamer en zorgt tegelijk voor meer wateropvang en verkoeling op hete dagen. We brengen biodiversiteit dichterbij met de 10 dieren van 010, in het gesprek met de stad en doordat we de stand van planten en dieren in onze stad monitoren.

Met deze Uitvoeringsagenda beginnen we vandaag met het integraal werken aan meer biodiversiteit in Rotterdam!

Bert Wijbenga
Wethouder buitenruimte, Gemeente Rotterdam

Samenvatting

Met deze Uitvoeringsagenda zet Rotterdam een koers uit om gezamenlijk met Rotterdammers en vele andere partners in de stad te werken aan de biodiversiteit. We geven zo invulling aan de urgentie om deze te verbeteren. Want stel je voor dat er alleen maar meeuwen in Rotterdam zouden leven? En het enige dat groeit en bloeit, zijn brandnetels. Rotterdam zou heel saai zijn met maar één soort struik, vogel of vis. Door het maken van slimme verbindingen tussen lokale groene en blauwe plekken, verbetert de ecologische “groenblauwe-structuur” en vormen we als stad een ecologische stapsteen voor het ommeland. Zo ontstaat er meer wateropvang, recreatie en natuur, binnen en buiten de stad en zo wordt ook de biodiversiteit verbeterd. Hoe meer verschillende soorten planten en dieren er in Rotterdam leven, hoe groter de biodiversiteit. Dat is van belang, omdat al die soorten elkaar in evenwicht houden. Ze bieden leefruimte of voedsel aan elkaar. Zo biedt een eik huisvesting voor rupsen, zijn die voeding voor koolmezen en die worden weer gegeten door de havik.

Urgentie

Biodiversiteit is van essentieel belang voor de natuur, de natuurlijke leefomgeving van mensen, voor onze gezondheid, welbevinden en voor de economie. Simpel gezegd, zonder biodiversiteit geen leven. De verscheidenheid en hoeveelheid aan flora en fauna en de natuurlijke processen is in de afgelopen decennia verminderd mede als gevolg van verstedelijking, te eenzijdige groenaanplant en klimaatverandering. Ook in Rotterdam. Veel variatie in de stadsnatuur, geeft een boost aan de biodiversiteit.

Om het tij te keren, is een integrale aanpak nodig die de gewenste kwaliteit van het groen en het water, de bodem, de bebouwing en de verlichting met elkaar verbindt. Een integrale aanpak op inrichting en ontwikkeling en op het beheren van de stad voor de lange termijn.

Dat doen we door alle energie in de stad te gebruiken, van de Rotterdammers en andere partijen en van de stadsprojecten en andere ontwikkel- en beheeropgaven. Dat is een kans.

Tevens maken we biodiversiteit onderdeel van de

Rotterdamse omgevingsvisie en programma's van de stad. Denk aan Rotterdam gaat voor groen, Gezond 010, het Rotterdams Weerwoord en Rotterdam Loopt. Hier is $1 + 1 = 3$.

Ambitie

Rotterdam herstelt, behoudt en – waar mogelijk – versterkt de biodiversiteit in alle Rotterdamse biotopen en de relaties met de duinen, de delta en de omliggende poldergebieden. Mensen, planten en dieren zijn onderling en met de economie in balans. Soorten staan met elkaar en het ommeland in verbinding.

Daadwerkelijk toewerken naar het creëren van een biodiverse en dus een natuurinclusieve stad is een behoorlijke transitie. Dat vraagt om een lange adem van iedereen die daaraan werkt. Maar we beginnen vandaag met een uitvoeringsagenda op drie sporen om deze transitie in gang te zetten.

Uitvoeringsagenda

1 Spoor 1 Snelle winst

Met het spoor van Snelle winst beogen we op een effectieve en efficiënte manier stappen te maken op het vlak van meer biodiversiteit. Dat doen we door kennis te delen, draagvlak te vergroten en biodiversiteit concreet en tastbaar te maken. We sluiten direct aan bij de lopende programma's en projecten.

Piketpaaltjes 2021-2022

- De 10 soorten van 010 in beeld (voorbeelden zijn de meervleermuis, egel en scholekster);
- Start 'Gesprek met de stad' over biodiversiteit in 2021;
- Biodiversiteit is begrijpelijk en toepasbaar;
- 5 'no-regret'-maatregelen om biodiversiteit praktisch te maken in de uitvoering;
- Biodiversiteit is onderdeel van de gemeentelijke subsidie klimaatadaptatie;
- Bij 14 groene en blauwe projecten stimuleren we expliciet de biodiversiteit. Voorbeelden zijn het groenblauwe dak op De Doelen, de inrichting van het openbaar gebied Feyenoord City, de gebiedsontwikkeling M4H en de visie Meerjarenbosplantsoen.

2 Spoor 2 Transitie

Het tweede spoor Transitie heeft tot doel om het toekomstbeeld van een biodiverse stad preciezer te maken. En daarmee ook nuancering aan te brengen in het hoe en wat ervoor nodig is om dat te bewerkstelligen onder de verschillende omstandigheden. Een eerste stap is dat er een duidelijk beeld van de biotopen wordt opgesteld en er een monitoringsysteem wordt ontwikkeld.

Piketpaaltjes 2021-2022

- Biotopen en doelsoorten Rotterdam in beeld;
- Nulmeting van de monitoring gereed;
- Eerste beeld van de stand van de Rotterdamse biodiversiteit;
- Monitoringsysteem voor 2021-2025 opgezet;
- Landschappelijke en stedenbouwkundige onderzoeken en transitievraagstukken zijn uitgevoerd en gepresenteerd op het Ecocity World Summit 2021 congres;
- Andere manieren om biodiversiteit te verwaarden verkend;
- Toekomstbeeld en transitiepaden benoemd.

3 Spoor 3 Borging

Het spoor van Borging is randvoorwaardelijk voor het maken van het verschil op de lange termijn en is er dan ook op gericht dat de lessen die we leren van het spoor van de snelle winst en vanuit de transitie worden geborgd binnen de gemeentelijke organisatie en in de samenwerking met onze partners.

Piketpaaltjes 2021-2022

- Criteria en tools voor biodiversiteit opgenomen in ontwerpprincipes en het beheer op korte en lange termijn;
- Kennisopbouw en -uitbreiding van de vuistregel Natuurinclusief Bouwen;
- 500 collega's voorgelicht over de opbrengsten van meer biodiversiteit en inzicht gegeven in hun bijdrage daarin;
- 30 goede voorbeelden ter inspiratie van biodivers beheren, inrichten en ontwikkelen;
- Stadsecologen worden actief gevraagd als adviseur, zowel voor beheer-, inrichting- als ontwikkelopgaves;
- Er is een structurele samenwerking met partners in de stad.